

W PROSTOCIE TKWI SIĘ

wydanie II

Rysowanie

dla
bystrzaków

Poznaj
tajniki rysunku

Przygotuj ołówek
i zabierz się
do twórczej pracy

Odkryj
świat cyfrowy

Jamie Combs

wykładowczyni
Herron School of Art & Design

Brenda Hoddinott

uznana artystka i edukatorka

Tytuł oryginału: Drawing For Dummies, 2nd Edition

Tłumaczenie: Wojciech Usarzewicz, Julia Szajkowska

ISBN: 978-83-283-8165-0

Original English language edition Copyright © 2011 by John Wiley & Sons, Inc., Indianapolis, Indiana. All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This translation published by arrangement with John Wiley & Sons, Inc.

Oryginalne angielskie wydanie © 2011 by John Wiley & Sons, Inc., Indianapolis, Indiana. Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie, zarezerwowane. Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z John Wiley & Sons, Inc.

Translation copyright © 2021 by Helion S.A.

Wiley, the Wiley Publishing logo, For Dummies, Dla Bystrzaków, the Dummies Man logo, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com, Making Everything Easier and related trade dress are trademarks or registered trademarks of John Wiley and Sons, Inc. and/or its affiliates in the United States and/or other countries. Used by permission.

Wiley, the Wiley Publishing logo, For Dummies, Dla Bystrzaków, the Dummies Man logo, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com, Making Everything Easier i związana z tym szata graficzna są markami handlowymi John Wiley and Sons, Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na podstawie licencji.

Wszystkie pozostałe znaki handlowe są własnością ich właścicieli.
All images copyright © 2011 John Wiley & Sons, Inc., unless otherwise noted.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://dlabystrzakow.pl/user/opinie/rysob2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: dlabystrzakow@dlabystrzakow.pl

WWW: <http://dlabystrzakow.pl>

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorach	12
Podziękowania	13
Wprowadzenie	15

CZĘŚĆ I: I TY MOŻESZ RYSOWAĆ!

21

ROZDZIAŁ 1: Zaczynamy (i kontynuujemy) rysowanie

23

Sprawdzam grunt: Czy rysowanie jest dla Ciebie?	24
Rozprawiamy się z mitem talentu	24
Twoja indywidualność	25
Definicja rysowania	25
Pierwsze rysunki	25
Przegląd współczesnych trendów w rysunku	26
Twoja motywacja do rysowania	26
Zastosowania rysowania	26
Korzyści płynące z rysowania	27
Przygotowanie do pracy	28
Odkrywamy Twój styl	29
Dobre nawyki artystyczne	30
Zdobycie niezbędnych umiejętności	31
Implementacja skutecznego procesu	31
Kwestia dwuznaczności	32

ROZDZIAŁ 2: Wszystko, czego potrzeba na początku

33

Odkrywamy Twoje preferencje	34
Trzymanie narzędzia rysowania	34
Kreślenie za pomocą wybranego narzędzia	37
Szkic czy detale?	38

	Szukanie inspiracji	39
	Odgrywamy Twoje zainteresowania	39
	Czerpanie pomysłów z prac innych artystów (jak również z własnych!)	39
	Rysowanie z pamięci	41
	Jak znaleźć czas i miejsce do rysowania?	42
	Zadbanie o odpowiednią przestrzeń	42
	Czas na rysowanie	43
	Praca ze szkicownikiem	44
	Rysowanie poza domem	44
	Zabawa z pomysłami	47
	Wybieranie narzędzi do rysowania	48
	Niezbędnik	48
	Lista życzeń	51
	Projekt. Żrenica oka	52
ROZDZIAŁ 3:	Nawigacja w czasie podróży rysownika	55
	Etap 1: w poszukiwaniu linii	56
	Etap 2: od linii do kształtów	57
	Etap 3: trzeci wymiar — forma	59
	Złapanie właściwej perspektywy	59
	Rozkosze cieniowania	60
	Etap 4: odkrywanie szczegółów — faktura	61
	Etap 5: kontekst rysunku — kompozycja	62
	Projekt: rozkładamy rysunek na części, by zobaczyć pięć etapów w działaniu	64
ROZDZIAŁ 4:	Rysowanie na komputerze	69
	Korzyści, jakie zapewnia rysunek cyfrowy	70
	Praca na cyfrowym płótnie	71
	Większa elastyczność w procesie rysowania	72
	Poznajemy sprzęt potrzebny w rysunku cyfrowym	73
	Przeglądamy się oprogramowaniu	76
	Narzędzia darmowe	76
	Przystępne cenowo narzędzia na start	77
	Narzędzia profesjonalne	78
	Dołączamy do społeczności internetowej	79
	Budujemy galerię na stronie społecznościowej	80
	Tworzymy osobiste portfolio online	80
	Interaktywność rysowania online	81
	Zdobywanie wiedzy dzięki internetowi	81

Pierwsze kroki w rysunku cyfrowym	83
Poznajemy narzędzia cyfrowe	83
Tworzymy pierwsze szkice	84
Poznajemy warstwy	85
Projekt: Twój pierwszy rysunek cyfrowy	87

ROZDZIAŁ 5: **Okiem artysty, czyli uczymy się patrzeć na nowo**93

Analiza mózgu: która strona mózgu odpowiada za rysowanie	94
Prawa półkulo, pobudka!	94
Przełączanie	95
Poznajemy symetrię	96
Kontrolowanie półkul	96
Wyślij lewą półkulę na wakacje	97
Artysta bada świat	100
Rysuj to, co masz przed oczyma	100
Zobacz swój dom po raz pierwszy w życiu	101
Z lodówki na papier	102
Badanie okolicy bliższej i dalszej	103
Odkrywanie świata kryjącego się w artyście	103
Porównanie postrzegania lewą i prawą półkulą mózgu	104
Pogryzmołmy sobie	105
Projekt: Twoje własne gryzmoły	107
Rysowanie linii	107
Sięgnij wzrokiem poza linie	108
Od gryzmołów do rysunku	108

CZĘŚĆ II: PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI

109

ROZDZIAŁ 6: **Zaplanuj swój rysunek**111

Elementy kompozycji	112
Podkreślanie punktu centralnego	112
Przesłanianie, ujednocianie i głębia	114
Wykorzystanie przestrzeni negatywnej	115
Korzyści płynące z używania linii	116
Równowaga pomiędzy poszczególnymi elementami kompozycji	120
Kontrast: równowaga pomiędzy kształtami i walorami	121
Określanie proporcji elementów kompozycji	122
Podstawowe formuły kompozycji	124
Zasada trójpodziału	124
Kompozycja z duszą — SOUL	126

	Narzędzia pracy artysty pomagające w planowaniu kompozycji	129
	Świat widziany przez wizjer	130
	Planowanie kompozycji z fotografii	130
	Projekt: planowanie kompozycji	132
ROZDZIAŁ 7:	Rozpoznawanie i rysowanie różnych rodzajów linii ...	137
	Zaprzysiężamy się z liniami	138
	Doceniamy różnorodność linii	140
	Linie proste	141
	Tworzenie ostrych krawędzi przy pomocy linii łamanych	143
	Podążając za kształtami linii krzywych	144
	Utrwalenie ruchu	145
	Proporcje i kształty	148
	Podział złożonych obiektów na proste kształty	148
	Naprawiamy problemy z proporcjami	150
	Projekt: przyglądamy się liniom i kształtom	154
ROZDZIAŁ 8:	Odkrywamy trzeci wymiar	159
	Właściwe postrzeganie światła i cienia oraz stosowanie walorów	159
	Dokładniejsze spojrzenie na sprawę	160
	Kontrast w rysunku	163
	Jak przełożyć na walory to, co się widzi?	164
	Nadawanie rysowanym kształtom trzeciego wymiaru	166
	Od kwadratu do sześciąnu	167
	Od prostokątów i trójkątów do pudełek, walców i stożków	167
	Od okręgu do sfery	168
	Projekt: rysowanie sfery	171
ROZDZIAŁ 9:	Ożywianie rysunków cieniowaniem	175
	Cieniowanie przez dodawanie treści	176
	Cieniowanie na gładko	176
	Wykreskuj odcienie szarości	178
	Tworzenie skali walorów	181
	Gradienty	182
	Cieniowanie za pomocą gumki	184
	Cieniowanie na Twoich rysunkach	186
	Praca z podstawowymi walorami	187
	Dopracowanie walorów	187
	Projekt: rysujemy jajo	188

ROZDZIAŁ 10: Różne rodzaje faktur193

Widzieć i czuć — faktura kontra wzór	193
Określanie faktur	194
Faktury gładkie, matowe, połyskujące i mieniące się	196
Faktury puszyste i mechate	197
Faktury futra pokryte włosom	198
Faktury chropowate i poszarpane	200
Budowanie rysunku z faktur	200
Planowanie rozmieszczenia tekstur na rysunku	201
Czas na praktykę	202
Łączenie formy z wzorem i fakturą	202
Projekt: dwie zabawne faktury	203
Szkicowanie kręciółkami	203
Rysowanie plam na sierści	204

ROZDZIAŁ 11: Nowe perspektywy207

Perspektywa linearna	207
W poszukiwaniu linii horyzontu	209
W poszukiwaniu punktów zbieżności	211
Spojrzenie na głębię z własnej perspektywy	216
Rozszerzenie pojęcia perspektywy	217
Rozmywanie w perspektywie powietrznej	218
Skrócenie perspektywiczne	218
Projekt: rysowanie w perspektywie o jednym punkcie zbieżności	220
Projekt: rysowanie w perspektywie o dwóch punktach zbieżności	221
Projekt: rysowanie w perspektywie o trzech punktach zbieżności	223
Projekt: eksperymentujemy z perspektywą dynamiczną	226

CZĘŚĆ III: EKSPERYMENTUJEMY Z TEMATEM231

ROZDZIAŁ 12: Rysujemy martwą naturę233

Dobieranie elementów kompozycji	234
Wybieramy obiekty, które coś dla nas znaczą	234
Grupujemy obiekty do narysowania	235
Wyzwanie przeźroczystości	237
Czas na aranżację	238
Oświetlanie martwej natury	241
Projekt: rysujemy martwą naturę	243

ROZDZIAŁ 13:	Świat poza domem	247
	Odkrywamy niebo i ziemię	248
	Ciągłe zmieniające się niebo	249
	Rysowanie drzew	251
	Uwiecznianie urody kwiatów	256
	Projekt: wyśnić białą zimę	260
	Projekt: śliczna lilia	263
ROZDZIAŁ 14:	Rysujemy zwierzaki	269
	Rysujemy futro i piórka	270
	Sierść długa i krótka	270
	Łatamy razem z ptakami	274
	Zwierzaki na portrecie jak żywe	276
	Projekt: skrzydła na wodzie	279
ROZDZIAŁ 15:	Rysowanie ludzi	285
	Rysujemy ciało	285
	Analizujemy powierzchowną anatomię	286
	Mierzymy proporcje	288
	Szkicujemy pozę	289
	Budujemy ludzkie ciało z podstawowych kształtów	289
	Poprawiamy rysunek za pomocą linii konturowych	291
	Rysujemy portrety	292
	Proporcje głowy i twarzy	293
	Rysujemy twarz	295
	Rysujemy realistycznie wyglądające włosy	301
	Rysujemy postacie w oddali oraz postacie w ruchu	303
	Rysowanie ludzi i tłumów w oddali	303
	Rysowanie postaci w ruchu	305
	Projekt: tłum na linii mety	307

CZĘŚĆ IV: DEKALOGI

ROZDZIAŁ 16:	Dziesięć rad co do rysowania kreskówek	313
	Zaczynamy od pomysłu	313
	Czerpanie inspiracji bez zatracenia siebie	314
	Podjęmowanie świadomych decyzji	316
	Dobieramy właściwe materiały	317
	Przygotowujemy pracownię	318
	Szkicowanie pomysłu	318
	Analiza szkicu	319

	Planowanie walorów	319
	Czyścimy rysunek	319
	Tuszujemy sprawę	320
ROZDZIAŁ 17:	Dziesięć rad dla artystycznego rozwoju	321
	Doceniamy sztukę	322
	Eksperymentuj z przyborami do rysowania	322
	Odkryj, jakim artystą jesteś	324
	Różne style rysowania	325
	Praca z natury i fotografii	326
	Kursy, szkolenia i warsztaty	327
	Spróbuj malarstwa	327
	Odrobina kreatywności	328
	Umieszczanie swoich prac w internecie	328
	Inne sposoby na podzielenie się swoją sztuką	329
ROZDZIAŁ 18:	Dziesięć pytań na temat praw autorskich	331
	Co to takiego, te prawa autorskie?	332
	Jakiego rodzaju prace są chronione?	332
	Kiedy dzieło nie jest oryginalne?	332
	Czy mogę rysować na podstawie chronionych obrazków?	333
	Jeśli wprowadzę zmiany do chronionego obrazka, czy mogę nowe dzieło przypisać sobie?	333
	Czy mogę rysować z ilustracji w tej książce?	334
	W jaki sposób mogę przyznać sobie prawa autorskie?	334
	W jaki sposób mogę udowodnić, że posiadam prawa do dzieła?	335
	Czy mogę przy swoim dziele wstawić znaczek ©?	335
	W jaki sposób używać symbolu praw autorskich ©?	335

O autorach

Jamie Combs jest artystką i edukatorką, żyjącą do niedawna na Środkowym Zachodzie, teraz już po przeprowadzce na Wschodnie Wybrzeże. Licencjat ze sztuk plastycznych zdobyła na Kendall College of Art and Design w Grand Rapids w stanie Michigan. Dyplom magisterski uzyskała zaś na Indiana University w Bloomington w stanie Indiana. Przez kilka lat nauczała rysunku, malowania, teorii barw i designu w różnych szkołach, w tym w Herron School of Art and Design w Indianapolis w Indianie, DePauw University w Greencastle w tym samym stanie oraz na Ivy Tech Community College w Bloomington. Na jej pracę jako artystkę i nauczycielkę silny wpływ wywiera jej wykształcenie artystyczne i zamiłowanie do rysunku.

Brenda Hoddinott jest samoukiem w dziedzinie sztuk plastycznych. Zajmuje się tworzeniem portretów pamięciowych i jest ilustratorką. Najbardziej lubi rysować ludzi, a jej styl to mieszanka hiperrealizmu, surrealizmu i fantasy.

- ▶ Identyfikowanie preferencji estetycznych.
- ▶ Szukanie inspiracji w sobie i w innych.
- ▶ Tworzenie przestrzeni dla rysowania.
- ▶ Używanie notatnik i wybieranie materiałów do rysowania.
- ▶ Poznanie wybranych narzędzi i projekt praktyczny.

Rozdział 2

Wszystko, czego potrzeba na początku

Kiedy patrzysz na arcydzieła, pewnie myślisz, że umiejętność rysowania to dar, którym cieszą się nieliczni, ale to po prostu nieprawda. Każdy może nauczyć się rysować, co, jak zapewne już zgadłeś, jest powodem powstania tej książki.

Prawda na temat rysowania jest taka, że jest ono równie wrodzone co oddychanie. Istoty ludzkie zaczynają rysować jeszcze na etapie niemowlęstwa, a pierwsze znaczki przelewają na powierzchnię, nim nauczą się mówić. Tak jak mówienie, rysowanie jest fizycznym przedłużeniem myśli. Idee i zmysły płyną od mózgu przez ramię do ręki, a potem na papier równie swobodnie, jak myśl płynie z umysłu do ust. Nauczenie się realistycznego rysowania to kwestia opanowania wrodzonej umiejętności kreślenia znaczków. Aby zacząć rysować realistycznie, musisz być w stanie zrobić dwie rzeczy: widzieć świat wokół siebie i trzymać ołówek. Jeśli potrafisz zrobić te dwie rzeczy, wtedy jedyną przeszkodą stojącą na drodze do opanowania rysowania jest wysiłek i chęć.

W tym rozdziale pokażemy Ci, jak poczuć się komfortowo z rysowaniem dzięki wprowadzeniu do własnych prac indywidualnych preferencji estetycznych. Wyłumaczymy też, czego potrzebujesz: inspiracji, czasu, miejsca i właściwych narzędzi.

Zaczynając rysować, staraj się siebie nie krytykować. Uczysz się częściej na podstawie pomyłek niż sukcesów. Jednocześnie staraj się nie ignorować postępów, których dokonujesz. Dzięki praktyce i cierpliwości wkrótce będziesz rysować jak zawodowiec.

Odkrywamy Twoje preferencje

Ponieważ jesteś unikatową istotą ludzką i nie ma drugiej takiej osoby jak Ty, nie powinno Cię dziwić, że nikt na świecie nie rysuje dokładnie tak, jak Ty. A co ważniejsze, Ty również nie rysujesz dokładnie tak, jak ktoś inny. Na to, jak i co rysujesz, wpływ ma wiele czynników, choćby:

- ▶▶ Środek przekazu, na jaki przelewasz swoją wizję.
- ▶▶ Sposób, w jaki trzymasz ołówek i inne narzędzia do rysowania.
- ▶▶ Doświadczenia życiowe, filozofie i postrzeganie świata.
- ▶▶ Twój kontakt ze sztuką i historią rysunku.
- ▶▶ Rodzaj dzieł, które do Ciebie przemawiają.

Kolejne sekcje pomogą Ci zidentyfikować niektóre z Twoich preferencji, pokazując Ci różne sposoby na trzymanie narzędzi, różnego rodzaju metody kreślenia czy podstawowe techniki do wykorzystania w rysunkach.

Trzymanie narzędzia rysowania

Sposób, w jaki trzymasz narzędzie rysowania, wpływa na styl, w jakim rysujesz i ostatecznie w jakim utrzymany będzie ostateczny wynik Twojej pracy. Sposób trzymania narzędzia i siła, jaką nim wywierasz, wpływa na rodzaj kresek, które przelewasz na papier. Niektórzy w naturalny dla siebie sposób rysują bardzo lekko, bez względu na to, jakiej twardości ołówek stosują (zobacz sekcję „Ołówki” w dalszej części rozdziału). Inni mają cięższą rękę i zostawiają na papierze mocniejsze kreski, bez względu na zastosowany ołówek. Nie możesz zmienić swojej natury, ale sama świadomość tego, jak się zachowujesz, pomoże Ci podejmować bardziej świadome decyzje w trakcie rysowania.

Abyś lepiej zrozumiał, w jaki sposób trzymanie narzędzia do rysowania wpływa na Twoje prace, przeanalizujmy trzy najczęściej spotykane sposoby trzymania ołówka:

- ▶▶ **Trzymaj ołówek tak, jak trzymasz długopis, pisząc:** Rysunek 2.1 pokazuje, jak większość ludzi trzyma ołówek, gdy po raz pierwszy zaczyna pisać lub rysować. Trzymając ołówek w ten sposób, poruszasz nim za pomocą palców i nadgarstka, a taki uchwyt daje pełniejszą kontrolę nad precyzyjnymi ruchami, niezbędnymi

© 2003 Brenda Hoddinott

RYSUNEK 2.1.

Najbardziej powszechny i znany sposób trzymania ołówka

przy tworzeniu misternych szczegółów rysunku. Ten sposób trzymania ołówka sprawdza się najlepiej, kiedy rysujesz po powierzchni płaskiej lub pochylej, a rysunek jest mały, nie większy niż A4, lub kiedy rysujesz drobne detale na dużym papierze (jeśli powierzchnia jest pionowa lub rysujesz na naprawdę dużym arkuszu, sugerujemy, byś spróbował dwóch pozostałych sposobów trzymania ołówka wymienionych na tej liście).

OSTRZEŻENIE

Minusem tej techniki jest to, że pozwala ona na wykonywanie mikroruchów na zbyt wczesnym etapie pracy. Jeśli wykonujesz małe, kontrolowane kreski na dużym kawałku papieru, większym od A4, łatwo Ci jest skupić się na małym obszarze kartki i zapomnieć o całej reszcie i o tym, jak ta odnosi się do tego małego fragmentu. Bez wątpienia będziesz musiał ten mały obszar gumować i poprawiać na późniejszym etapie, jeśli poświęciłeś mu dużo czasu na początku. Z drugiej strony, jeśli trzymasz ołówek w sposób zachęcający do szerokich, zamasztych kreśleń (jak w kolejnych dwóch technikach), możesz rozrysować podstawowe kształty tego, co chcesz narysować, a to pozwala Ci szybciej zobaczyć obrazek jako całość. Wtedy możesz zacząć dodawać drobniejsze kształty, a na końcu małe szczegóły, które pozwolą na ukończenie obrazu (w rozdziale 3. powiemy więcej na temat właściwej kolejności rysowania).

- ▶▶ **Trzymanie ołówka tak, jak trzyma się kredę przy tablicy:** Pokazuje to rysunek 2.2. Ten sposób trzymania ołówka sprawdza się w przypadku rysowania na powierzchniach umieszczonych pod różnym kątem — płaskich, pochylech czy pionowych — a także rysowania na dużych powierzchniach, większych niż A4. Kiedy używasz tego chwytu, ruch narzędzia wynika z ramienia, nie zaś z palców czy nadgarstka. Rysując ramieniem, wykonujemy zamasztye, szerokie ruchy, skutkujące rozległymi kreśleniami. Taki sposób rysowania pomaga w nakreśleniu ogólnych podstaw całego rysunku, ogólnych kształtów, powstrzymując Cię przed zbyt szybkim zabraniem się do pracy nad szczegółami.

© 2003 Brenda Hoddinott

RYSUNEK 2.2.

Trzymanie narzędzia rysowania tak, jak trzyma się krede

WSKAZÓWKA

Gdy przyjdzie pora, by zyskać większą kontrolę nad tym, co rysujesz, jak w przypadku bardziej wymyślnych kształtów czy drobnych szczegółów, możesz po prostu zmienić chwyt na ten pierwszy, jakbyś trzymał długopis do pisania (zobacz poprzedni punkt tej listy).

- ▶▶ **Trzymanie ołówka luzem:** Ołówek możesz trzymać w ten sposób w przypadku powierzchni dowolnego rozmiaru i o dowolnym nachyleniu, ale ten sposób sprawdza się najlepiej w przypadku naprawdę dużych powierzchni, 60 na 90 centymetrów, oraz przy rysowaniu na powierzchniach pionowych, na przykład ścianach. Luźne trzymanie ołówka w dłoni zapewnia największą elastyczność, jeśli chodzi o pozycję dłoni, co okazuje się pomocne, kiedy rysujesz na żywo i musisz obracać ciałem, aby popatrzeć na rysowany przedmiot (w rozdziale 7. powiemy więcej o patrzeniu na przedmiot rysunku w trakcie pracy).

Staraj trzymać się ołówek tak jak na rysunku 2.3. Sięgnij po niego, gdy leży na płaskiej powierzchni; niemal automatycznie powinien znaleźć się w odpowiedniej pozycji w dłoni. Im dalej od czubka ołówka chwycisz, tym luźniej będziesz mógł rysować.

© 2003 Brenda Hoddinott

RYSUNEK 2.3.

Trzymanie narzędzia rysowania w ten sposób pozwala na maksimum swobody w ustawieniu ręki

WSKAZÓWKA

Niektóre z tych metod mogą wydać Ci się początkowo dziwne, ale z czasem przywykniesz do nich. Wybierz tę, która odpowiada Ci najbardziej na danym etapie rysowania. W zależności od dnia albo rysunku możesz zmieniać chwyt. Przykładowo zaczynasz od trzymania ołówka jak na rysunku 2.2, ale łatwo możesz zmienić chwyt na ten z rysunku 2.1, kiedy dotrzesz do etapu, na którym będziesz potrzebował więcej kontroli. Jeśli trzymasz ołówek chwytem z rysunku 2.2 i nagle musisz wykręcić nadgarstek, aby swobodnie sięgnąć jakiejś części kartki, możesz z łatwością zmienić chwyt na ten z rysunku 2.3.

Podpowiemy, że na wybór będą miały wpływ:

- ▶▶ rozmiar wykonywanego rysunku,
- ▶▶ etap jego rysowania,
- ▶▶ to, czy powierzchnia rysowania jest ułożona płasko, pionowo czy pod kątem.

Kreślenie za pomocą wybranego narzędzia

Wykonywanie kresek na powierzchni leży u podstaw rysowania. W procesie tym pomagają różnorodne techniki, narzędzia i materiały, co przecież omawiamy na różne sposoby w całej tej książce.

Masz do wyboru wiele różnych narzędzi i materiałów. Choć wiele z nich jest do siebie podobnych, to niektóre bywają jedyne w swym rodzaju. Przykładowo rysunki wykonane węglem wyglądają zupełnie inaczej od tych wykonanych ołówkiem czy długopisem, ale już trudno może być odróżnić od siebie rysunek węglem i rysunek wykonany kredkami Conté. Dodatkowo możesz wybrać też przybory kolorowe, na przykład kolorowe Conté czy pastele, by nadać swoim dziełom kolor (zobacz sekcję „Wybieranie narzędzi do rysowania”, w której powiemy na ten temat więcej).

Każdy materiał i każde narzędzie ma swój zakres ekspresji, to znaczy faktura i miękkość lub twardość wpływają na to, czy kreski są czytelne czy chaotyczne, gładkie czy chropowate. Dodatkowo każde medium ma określony dla siebie zakres jasności i ciemności. Przykładowo grafit w ołówku jest względnie gładki i jasny (nawet w najciemniejszej postaci) w porównaniu z węglem, który ma charakter ziarnisty, sproszkowany i ciemny nawet wtedy, kiedy rysujemy nim miękko.

Poza różnicami związanymi z doбором materiałów rodzaj kresek, które wykonujesz, zależy od unikatowego dla Ciebie sposobu rysowania. Jak wspomnieliśmy w poprzedniej sekcji, każdy wywiera inny nacisk na swoje narzędzia. Tak samo każdy ma naturalne skłonności do pewnego rodzaju kresek. Twoje mogą być ekspresyjne i kanciaste albo krągłe i liryczne. Możliwości są nieskończone, ale jedna rzecz jest pewna: jeśli chodzi o robienie znaczków, Twoje osobiste połączenie nawyków jest jedyne w swoim rodzaju.

WSKAZÓWKA

Znajomość swoich nawyków kreślarskich nie oznacza, że powinieneś polegać tylko i wyłącznie na nich. Tak naprawdę dobrym pomysłem jest próbowanie rysowania w sposób, który nie jest dla Ciebie normalny czy komfortowy. Dlatego spróbuj raz na jakiś czas eksperymentować z różnymi materiałami i różnego rodzaju kreśleniami. Niektóre mogą Cię zaskoczyć i stać się częścią Twojego stylu. Ale nawet kiedy eksperymentujesz z nowymi rzeczami, pamiętaj, co jest Twoim upodobaniem i nawykiem; dzięki temu zyskasz lepsze pojęcie o sobie jako artyście.

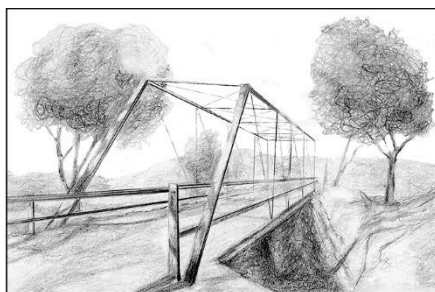
Szkic czy detale?

Każdy artysta ma swoje unikatowe podejście do rysowania. Niektórzy lubią duże i odważne, ale jednak ogólne dzieła. Inni preferują małe obrazki z dużą liczbą drobnych szczegółów. Nim na dobre zdecydujesz, jakie podejście Ci odpowiada, spróbuj obydwu tych stylów i wszystkiego pomiędzy nimi. Nigdy nie wiesz, kiedy Twoje preferencje zmienią się lub rozwiną, wchłaniając nowe techniki, których wcześniej nawet nie rozważałeś. Przykładowo możesz być przekonany, że lubisz tylko szkice będące przykładem realizmu, aż tu pewnego dnia zachwyci Cię piękno iluzji w dziele M.C. Eschera przedstawiającym rysujące dłonie. A możesz rysujesz tylko iluzję, aż pewnego dnia odgrywasz Käthe Kollwitz i jej wizję kobiety z martwym dzieckiem (wszystkie te rysunki znajdziesz w internecie, wpisz po prostu nazwisko autora).

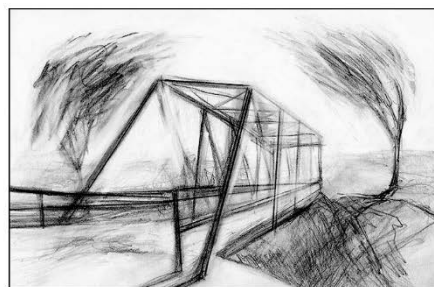

ZAPAMIĘTAJ

Nie ma jedyne właściwego sposobu rysowania. Podejście i styl w Twoich rysunkach zależą od Twojego postrzegania i logiki. Przykładowo, jeśli chcesz narysować most, a Twoim ulubionym aspektem mostu jest jego zawłóść, to logiczne, że będziesz chciał na rysunku oddać jak najwięcej szczegółów podkreślających tę złożoność (zobacz przykład na rysunku 2.4a). Z drugiej strony, jeśli w moście zachwyca Cię jego zdolność przeciwstawiania się wiatrom, możesz obrać inne podejście, mniej szczegółowe, aby oddać tym samym trwałość konstrukcji (rysunek 2.4b). Nim więc zaczniesz rysować, zapytaj sam siebie, co sądzisz o przedmiocie rysunku i jego otoczeniu i co Cię w nich naprawdę pochłania, a potem spróbuj to zrozumieć.

a

b

RYSUNEK 2.4.

Dwa mosty, jeden bardziej, drugi mniej szczegółowy

Jamie Combs

Szukanie inspiracji

Wiesz już, że chcesz spróbować rysowania, i zacząłeś czytać tę książkę... Co dalej? Musisz wymyślić, co takiego chcesz rysować! Może próbowałeś już kilku przedmiotów rysunku i poczułeś się z nimi komfortowo, ale możemy się założyć, że teraz jesteś gotów na dalszy rozwój. Jeśli szukasz nowych obiektów do rysowania albo odczuwasz silną potrzebę rysowania bez pomysłu, co takiego chcesz rysować, to trafiłeś do właściwej sekcji. Omówimy tutaj szukanie i odnajdywanie inspiracji do rysowania.

Odgrywamy Twoje zainteresowania

Możliwe, że najbardziej przytłaczającą rzeczą w szukaniu inspiracji do kolejnego rysunku jest znalezienie właściwego tematu. Nieważne, jakiego rodzaju rysunek chcesz wykonać, wszystko w świecie rzeczywistym i wyobrażonym jest w zasięgu Twojej ręki. Mając tyle rzeczy do wyboru, jak wybrać? Oto nasza rada: wybierz przedmiot, na którym Ci zależy. Pasja odczuwana wobec przedmiotu rysunku jest niezwykle ważna, ponieważ to ona dodaje Ci siłę, kiedy sprawy nie idą po Twojej myśli. Dodatkowo rozwijasz się szybciej i intensywniej, jeśli temat rysunku sprawia, że czujesz pozytywne emocje. Nim więc zaczniesz swój pierwszy rysunek, poświęć trochę czasu na odkrycie, jakiego rodzaju tematy Cię interesują.

WSKAZÓWKA

Aby pomóc Ci w określeniu, jakiego rodzaju tematy Cię interesują, przygotuj listę rzeczy, które po prostu lubisz. Zapisz wszystko, co przyjdzie Ci na myśl, i oprzyj się pokusie autocenzury. Wygospodaruj w domu lub pracy miejsce na umieszczenie tablicy inspiracji. Przypnij na niej wszystko, co Cię ujmuje, w tym zdjęcia, wiersze czy pocztówki. Z biegiem czasu możesz dostrzec wzorce w tym, co przypinasz na tablicę; te wzorce pomogą Ci ujrzeć swoje zainteresowania w zupełnie nowym świetle. Przykładowo możesz zauważyć, że przypinasz wiersze i pocztówki mające coś wspólnego z wodą. Gdy dostrzeżesz taki wzorec, poświęć nieco czasu, by mu się przyjrzeć w serii rysunków.

Czerpanie pomysłów z prac innych artystów (jak również z własnych!)

Ludzie od bardzo dawna rysują. Przez stulecia ludzie używali sztuki, aby komunikować i unieśmiertelnić wydarzenia i obiekty. Przykładowo rysunki w jaskiniach, wykonane przez prehistorycznych ludzi, zapewniają naukowcom wgląd w ówczesny tryb życia. Wcześni Egipcjanie używali rysunku do dekorowania wielu struktur, w tym grobowców. Ludy rdzenne na całym świecie używały materiałów naturalnych, takich jak glina, by wykonywać rysunki przedstawiające ich codzienne życie. A dzieła tak szanowanych artystów jak Michał Anioł czy Leonardo da Vinci poruszały temat nauki, ludzkiej anatomii i perspektywy.

WSKAZÓWKA

Poszukaj w internecie lub bibliotekach publicznych. Możesz znaleźć tam materiały na temat historii sztuki i artystów. Przeanalizuj różnego rodzaju sztukę. Jeśli nie wiesz, gdzie zacząć, poproś o pomoc pracowników biblioteki, którzy ułatwią Ci znalezienie książek na temat historii sztuki, byś mógł w ten sposób przeanalizować ewolucję rysunku na świecie. Studiując w ten sposób prace z minionych czasów, możesz odkryć niezliczone techniki, style i tematy, które pomogą Ci rozwinąć własny styl.

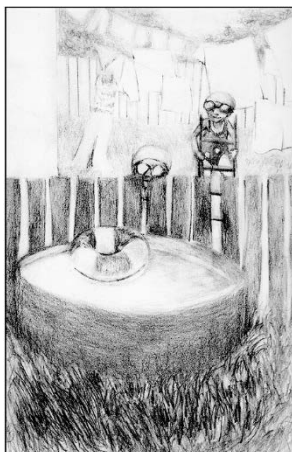
Kopiowanie ważnych dzieł sztuki to świetny sposób na rozwijanie technik rysunku, ale nie musisz odtwarzać całego rysunku, aby czerpać takie korzyści wynikające z kopiowania. Jeśli zaintryguje Cię jakiś fragment dzieła sztuki, skopiuj tylko tę jego część. Spróbuj określić, co takiego w tym fragmencie najbardziej przykuło Twoją uwagę, a potem spróbuj powielić to, co odkryjesz, w swojej własnej pracy.

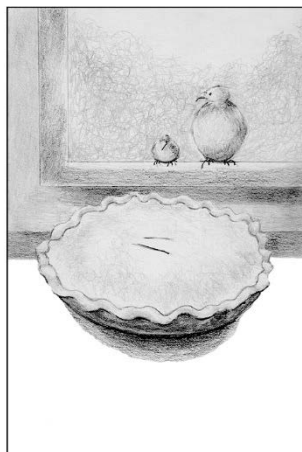
ZAPAMIĘTAJ

Jeśli kopiujesz pracę innego artysty, nawet w części, możesz to zrobić zgodnie z prawem tylko wtedy, kiedy uzyskasz zgodę tego artysty lub kiedy wykonujesz kopię jedynie na własne potrzeby. Choć nie możesz wystawić takich kopii publicznie, to kopiowanie jest świetnym sposobem na rozwijanie umiejętności artystycznych i ćwiczenie nowych technik. W rozdziale 18. mówimy więcej na temat praw autorskich.

Inspiracji możesz szukać też w swoich wcześniejszych pracach. Przykładowo możesz użyć pracy, którą już ukończyłeś, aby rozpocząć zupełnie nowy rysunek. Wybierz coś, co lubisz, a potem wybierz element tego lubianego rysunku. Zaczynij nowe dzieło i odtwórz w nim ten element. Potem użyj swojej wyobraźni, aby nadać rysunkowi zupełnie nowy kierunek. Popatrz na rysunek 2.5a, który był inspiracją dla pracy z 2.5b. Artysta, który wykonał obydwie te rysunki, z pierwszego zapożyczył kompozycję i podstawowe kształty. Dwójka pływaków z rysunku 2.5a stała się dwójką ptaków z 2.5b, a basen zamienił się w szarlotkę.

a

b

RYСУNEK 2.5.

Szukanie inspiracji
w swoich
wcześniejszych
pracach

Jamie Combs

Rysowanie z pamięci

Twoja pamięć to żyzny grunt dla pomysłów na rysunki. Nie ma przecież nic bardziej osobistego niż nasze wspomnienia. Ale zanim zaczniesz rysować z pamięci, pamiętaj, że ta nie jest idealna. Aby jak najwięcej zyskać na użyciu tej metody, pozwól sobie zawsze wtedy, kiedy rysujesz z pamięci, na niedoskonałość.

Nim zaczniesz pracę nad jakimkolwiek rysunkiem z pamięci, pomyśl o tym, co chcesz osiągnąć poprzez swoją pracę. Jeśli Twoim celem jest przygotować realistycznie wyglądający rysunek na podstawie wspomnień, poszukaj materiałów źródłowych, na przykład modelu albo fotografii, aby dzięki temu możliwie wierne odtworzyć swoje wspomnienia. Jeśli jednak Twoim celem jest odzwierciedlić stan emocjonalny czy psychiczny towarzyszący wspomnieniu, to nie przejmuj się realizmem. Zamiast tego skup się na zaprezentowaniu emocji i myśli towarzyszących wspomnianym chwilom.

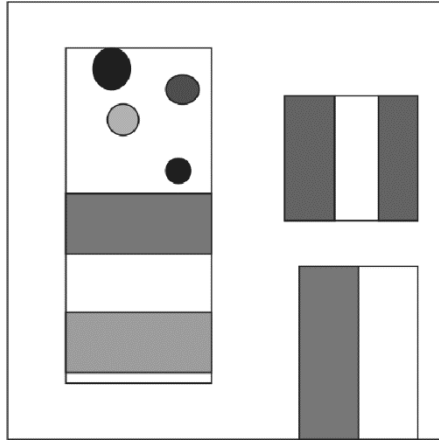
Czasami rysowanie z pamięci jest praktycznym rozwiązaniem, jeśli widzisz coś, co chciałbyś narysować, ale nie możesz tego w danej chwili zrobić. Sztuka w zapamiętaniu przedmiotu rysunku i jego otoczenia polega na wchłonięciu tylu detali, ile tylko zdołasz, by później odtworzyć je na papierze. Podobnie jak to bywa z innymi umiejętnościami, zdolność przywoływania szczegółów wizualnych możesz rozwinąć dzięki praktyce. Aby od razu zacząć ćwiczyć, spróbuj następującego ćwiczenia, które da Ci posmak rysowania z pamięci.

Do tego ćwiczenia potrzebujesz czasomierza, szkicownika, dodatkowej kartki papieru, linijki, ołówka 2B (zobacz sekcję „Niezbędnik”, gdzie omawiamy narzędzia). Gdy już wszystko przygotujesz, zabierz się do pracy:

- 1. Za pomocą linijki i ołówka 2B w szkicowniku narysuj kwadrat o rozmiarach 10 na 10 centymetrów.**
- 2. Uważnie przyjrzyj się rysunkowi 2.6 przez 30 sekund i spróbuj zapamiętać tyle detali, ile zdołasz.**
- 3. Po 30 sekundach zakryj rysunek 2.6 kartką papieru.**
- 4. W kwadracie z kroku 1. narysuj tyle szczegółów rysunku 2.6, ile tylko sobie przypominisz.**
- 5. Odkryj kartkę zasłaniającą rysunek 2.6 i porównaj go z tym, co właśnie narysowałeś.**

Ćwiczenie to możesz powtarzać na różne sposoby. Spróbuj go ze zdjęciami lub obrazkami z magazynów. Spróbuj go też w prawdziwym świecie; popatrz na coś przez chwilę, potem odwróć wzrok i narysuj to coś z pamięci. Aby nieco to urozmaicić, zacznij najpierw od patrzenia na obiekt przez 2 minuty, potem przez 1 minutę, a potem tylko przez 10 sekund! Ćwicząc swój umysł w ten sposób, ćwiczysz go w sztuce uważnego obserwowania otoczenia. Dzięki odrobinie praktyki możesz rozwinąć zdolność umysłu do zapamiętywania tego, co widzisz.

RYSUNEK 2.6.

Rysowanie z pamięci

Jamie Combs

Jak znaleźć czas i miejsce do rysowania?

Jeśli masz w domu wolny pokój, możesz z łatwością przekształcić go na pracownię przeznaczoną wyłącznie do tworzenia nowych obrazów. Ale wcale nie potrzebujesz oddzielnego pomieszczenia, aby znaleźć sobie komfortową przestrzeń do rysowania. Możesz wygospodarować ją nawet w małym, wypełnionym ludźmi mieszkaniu, dzieląc się nią z innymi lokatorami lub zajmując jeden z rogów pokoju na swoją pracownię. Kolejne sekcje pokażą, jak to zrobić. Omówimy w nich też, jak znaleźć czas na rysowanie, nawet jeśli jest się bardzo zajęтым.

Zadbanie o odpowiednią przestrzeń

Bez względu na to, czy masz osobny pokój czy tylko jego mały fragment, miejsce, w którym masz zamiar rysować, musi zapewniać Ci spokój od wszystkiego, co mogłoby rozpraszać Twoją uwagę. Potrzebujesz w nim też wszystkich materiałów i narzędzi do rysowania. Jeśli z tej samej przestrzeni mają korzystać również inne osoby, czeka Cię trochę planowania i liczne kompromisy, aby Twoje zainteresowanie było możliwie najmniej uciążliwe dla innych.

WSKAZÓWKA

Nieważne, gdzie przygotujesz miejsce do rysowania — upewnij się, że przestrzeń ta będzie wygodna i wydajna. Pamiętaj w niej o:

- ▶▶ **Stół do rysowania:** odpowiednie stoły dla rysowników są opracowane tak, by można było zmieniać ich wysokość i nachylenie w sposób, jaki będzie dla Ciebie odpowiedni. Szukaj dobrej ceny w sklepach dla plastyków i na wyprzedażach. Wiele osób sprzedaje takie używane stoły w internecie. Po prostu wpisz odpowiednią frazę do wyszukiwarki.

Jeśli nie chcesz kupować profesjonalnego stołu, jego rolę mogą idealnie spełniać stół kuchenny lub stół jadalny czy też biurko, na którym stoi komputer. W razie potrzeby możesz w prosty sposób zrobić sobie przenośny, nachylony stół kreślarski. Wystarczy, że podłóżysz kilka książek pod jeden z końców płyty ze sklejki.

- ▶▶ **Tablice korkowe:** tablice takie są dostępne w wielu sklepach za stosunkowo niewielkie kwoty. Wieszaj na niej niektóre ze swoich prac, inspirujące Cię obrazy, zdjęcia i artykuły z gazet.
- ▶▶ **Wygodne krzesło:** absolutnie potrzebujesz wygodnego krzesła, jeśli chcesz na nim spędzać kilka godzin w tygodniu. W końcu nie chcesz, aby zaczęły Cię boleć plecy. Krzesło, które można ustawić na różne sposoby, pozwoli Ci dostosować wysokość do biurka, a krzesło na kółkach pozwoli swobodnie poruszać się przy stole.
- ▶▶ **Źródło światła:** w ciągu dnia rolę oświetlenia doskonale spełni okno. Jednak w dni pochmurne i wieczorami możesz używać lampki kreślarskiej.
- ▶▶ **Nagłośnienie:** jeśli trudno Ci się skupić na pracy (szczególnie jeśli korzystasz z przestrzeni współdzielonej), użyj słuchawek, by słuchać w nich ulubionej muzyki i odciąć się od hałasów. Łatwiej będzie Ci się skupić. Jeśli masz oddzielne pomieszczenie do rysowania, korzystaj z głośników stereo, nie zaś ze słuchawek.
- ▶▶ **Pojemniki magazynowe:** uda Ci się utrzymać porządek wśród swoich materiałów i uchronisz je przed dziećmi i zwierzętami, jeśli będziesz je przechowywać w odpowiednich przenośnych pojemnikach z wieczkiem, na przykład w dużym pudełku po butach czy niewielkiej skrzynce na narzędzia. Dzięki temu będziesz mógł chować swoje przybory pod łóżkiem lub w szafie. Może uda Ci się nawet zorganizować miejsce w szufladzie czy na jednej z półek i tam będziesz trzymać swoje rzeczy.

Spróbuj też kupić mały stolik lub koszyk na kółkach, w którym będziesz przechowywał przybory w trakcie pracy. Jeśli masz miejsce na regał, możesz na nim trzymać książki, materiały i przybory, a także swoje portfolio.

Nie ograniczaj się do stosowania wyłącznie do moich rad. Bądź twórczy! Odwiedź kilka sklepów meblowych i z artykułami malarskimi, poszukaj pomysłów w książkach i czasopismach poświęconych dekorowaniu wnętrza.

WSKAZÓWKA

Postaraj się utrzymać jasną kolorystykę pracowni, dzięki czemu będzie ona miejscem przyjemnym i zachęcającym.

Czas na rysowanie

WSKAZÓWKA

Jeśli rysowanie zamieni się w nawyk, odkryjesz, że nawet gdy jesteś bardzo zajęty, znajdujesz czas na odrobinę rysowania. Oto kilka porad, które pomogą Ci wcisnąć rysunek w napięty grafik:

- ▶▶ **Noś przy sobie szkicownik.** W ten sposób zawsze będziesz przygotowany, gdy spłynie inspiracja.
- ▶▶ **Jeśli pracujesz poza domem, rysuj w autobusie w drodze do pracy i z pracy, a także w czasie przerwy obiadowej.** Korzystaj z okazji do szkicowania towarzyszy podróży lub współpracowników.
- ▶▶ **Pamiętaj o wieczorach i weekendach.** W czasie spotkań towarzyskich znajdziesz niezliczone okazje do rysowania. Przykładowo w trakcie przyjęcia obserwujesz przyjaciół przy grze, dlaczego by ich nie narysować? Możesz zabierać ze sobą materiały do rysowania, kiedy odwiedzasz rodzinę lub znajomych.
- ▶▶ **Uwzględnij w swoich planach znajomych i rodzinę.** Możesz zaproponować znajomym lub rodzinie wieczorne spotkania raz w tygodniu pod znakiem węgla i ołówka. Spotkania możecie organizować kolejno u uczestników, będziecie zachęcać się do pracy i wymieniać pomysłami.

Praca ze szkicownikiem

Twój szkicownik to po części dziennik, a po części przyjaciel. Możesz użyć go do testowania pomysłów czy jako miejsce do dokumentowania różnych doświadczeń. Przede wszystkim jednak stanowi on miejsce, w którym uchwycisz odczuwany za dziecka entuzjazm rysowania, kiedy nie przejmowałeś się, że ktoś Cię obserwował.

Niektórzy lubią prowadzić tylko jeden szkicownik, inni wolą mieć ich kilka, każdy o innym przeznaczeniu. Bez względu na to, jak lubisz zorganizować swój szkicownik, wyrob w sobie nawyk noszenia go przy sobie wszędzie tam, gdzie się udajesz. W ten sposób możesz go wyciągnąć w dowolnym momencie. Kolejne sekcje tłumaczą, jak rysować w terenie i jak wykorzystywać szkicownik do testowania nowych pomysłów.

Rysowanie poza domem

Rysowanie to wspaniały sposób utrwalania doświadczeń zdobywanych poza domem. Wystarczy szkicownik, przybory do rysowania i miejsce. Piękno szkicowania polega na tym, że można to robić wszędzie, nawet w miejscach, w których nie pozwala się na korzystanie z aparatu.

WSKAZÓWKA

Wszędzie tam, gdzie rysujesz, zadбай o to, by poczuć się komfortowo na tyle, że będziesz mógł się skupić na rysowaniu przez wystarczający czas, by przelać na papier przedmiot rysunku. Jeśli planujesz przebywać poza domem przez dłuższy czas, zabierz ze sobą krem z filtrem przeciwsłonecznym, kapelusz, butelkę wody, płaszcz (jeśli jest chłodno) i inne rzeczy, które zwiększą Twój komfort. Dowiedz się, gdzie są toalety i miejsca, w których można się schronić w razie

pogorszenia pogody. Pomyśl, czy wolisz stać czy raczej siedzieć. Jeśli to drugie, zaopatrzyć się w składane krzeselko.

Nieważne, czy rysujesz w domu czy poza nim. Kieruj się tym samym procesem. Pomyśl o tym tak, jakbyś budował swój rysunek. Zaczynasz od podzielenia kartki i obmyślenia, gdzie umieścisz poszczególne elementy dzieła. Następnie dzielisz przedmiot rysunku na proste kształty. W końcu dopracowujesz je i czynisz bardziej realistycznymi. Dodaj cienie i fakturę, jeśli pomoże to osiągnąć docelowy wygląd dzieła, o ile masz na to czas. Jeśli go brakuje, zawsze możesz dopracować detale później, zanotuj tylko na marginesie pozycję źródła światła i spróbuj zapamiętać przedmiot rysunku, by móc go potem odtworzyć, cieniując (w rozdziale 3. znajdziesz więcej informacji na temat takiego procesu).

Czasami, kiedy rysujesz poza domem, możesz zechcieć umieścić na swoich rysunkach ludzi. Pozwala to ożywić obrazek, ale bywa też wyzwaniem. Bo przecież ludzie ciągle są w ruchu, trudno więc ująć wszystkie szczegóły na rysunku, zwłaszcza detale twarzy i ciała.

Abyś jak najwięcej wyniósł z takich sesji poza domem, pomyśl o poćwiczeniu szkicowania ludzi, by rozwinąć swoje umiejętności, zamiast traktować to jako warunek konieczny do ukończenia rysunku. Skup się na szybkim naszkicowaniu tego, jak ktoś stoi, siedzi albo chodzi, zamiast na oddaniu szczegółów, takich jak rodzaj butów czy zadziorny nos. Szybko naszkicuj kształty ubrania, ułożenie nóg, ramion czy głowy. Jeśli znajdziesz czas, możesz też dodać paski na ubraniach czy długość włosów. Rysunek 2.7 to przykład takich szybkich szkiców.

Kensuke Okabayashi

RYSUNEK 2.7.

Szybkie szkicowanie ludzi

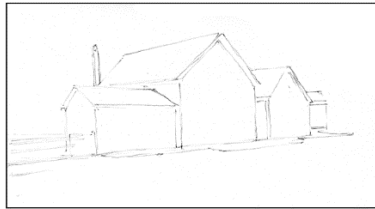
WSKAZÓWKA

Szkicowanie ludzi w ruchu to świetny sposób na przećwiczenie umiejętności rysowania gestów i manier (więcej na ten temat przeczytasz w rozdziale 15.). Do rysowanych ludzi nie dodawaj więcej szczegółów niż do obszaru otaczającego te osoby na rysunku. Jeśli ludzi rysujesz bardzo szczegółowo, nie zleją się oni z resztą obrazka.

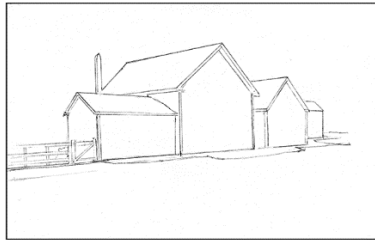

Aby poćwiczyć szkicowanie w terenie, weź szkicownik, ołówek 2B oraz gumkę winylową (w sekcji „Niezbędnik” nieco dalej w tym rozdziale znajdziesz informacje o materiałach i przyborach) i wybierz się gdzieś poza dom, gdzie, jak sądzisz, znajdziesz coś ciekawego do narysowania. Następnie kieruj się tymi krokami:

1. Z użyciem ołówka 2B naszkicuj linie wskazujące umiejscowienie, rozmiar i kierunek głównych obiektów na rysunku wraz z ich otoczeniem.
2. Rozbij przedmioty na rysunku na ich najbardziej podstawowe kształty; następnie narysuj te proste kształty i bryły na papierze (rysunek 2.8a).

a

b

c

RYSUNEK 2.8.

Szkic w terenie

Barbara Frakę

3. Porównaj swój rysunek do widzianych obiektów, aby się upewnić, że wszystkie bryły rzeczywiście do siebie pasują i nic nie jest ani za wysokie, ani zbyt od siebie oddalone; w razie potrzeby wprowadź poprawki.
4. Nanieś proste walory, jeśli później będziesz chciał cały obrazek pocieniować.
5. Dopracuj proste kształty i bryły (rysunek 2.8b).

Proste bryły i kształty, takie jak kwadraty czy prostokąty, świetnie nadają się do określenia podstawowych wymiarów i kształtów architektonicznych, ale by taki rysunek był bardziej realistyczny, wypatruj tych miejsc, w których przedmiot

rysunku zaczyna odbiegać od podstawowych brył. Przykładowo boki dachu na rysunku 2.8b to prostokąty, lecz by uzyskać większą trafność, artysta nadał im trójwymiarowe cechy przez narysowanie wąskich prostokątów wzdłuż krańców dachu. Zaczawszy od podstawowych prostokątów, artysta z łatwością może uczynić rysunek lepszym dzięki ujęciu na nim trójwymiarowości dachu, ponieważ wcześniej odpowiednio zajął się jego umiejscowieniem i wymiarami.

- 6. Dodaj do rysunku mniejsze bryły i kształty, reprezentujące okna, drzwi i inne detale przedmiotów i otoczenia (rysunek 2.8c).**
- 7. Dostosuj grubość konturów, aby uczynić rysunek bardziej realistycznym.**

Zabawa z pomysłami

Jednym z najbardziej wyzwalających zastosowań szkicownika jest wykorzystywanie go do zabawy z pomysłami. Nie musisz nikomu pokazywać swoich dzieł, jeśli nie chcesz, więc w szkicowniku możesz testować wszystkie swoje pomysły — nawet te najdziwniejsze. Czy masz pomysł, o którym boisz się mówić? Przedstaw go swojemu szkicownikowi. Nie przejmuj się realizmem ani tradycyjnymi zasadami rysunku, pracując w takim prywatnym miejscu. Po prostu bądź sobą i pozwól, by wyobraźnia i ołówki zaszalały.

WSKAZÓWKA

Jeśli nie masz żadnych pomysłów do przetestowania w szkicowniku, spróbuj następujących, aby rozbudzić swoją kreatywność.

- ▶▶ Prowadź dziennik, w którym każdego dnia będziesz wykonywał jeden rysunek, jako zapisek czegoś, co tego dnia się zdarzyło; jeśli dzień jest wyjątkowo nudny, narysuj coś, o czym w tym dniu pomyślałeś.
- ▶▶ Prowadź dziennik dziwnych faktów. Wyszukuj je w internecie lub w bibliotece i przygotuj listę tych, które Cię najbardziej zaciekawia. Wyobraź sobie, co by się stało, gdybyś niektóre z nich połączył w jeden rysunek.
- ▶▶ Trzymaj szkicownik przy łóżku, a gdy się obudzisz, możesz narysować ciekawe sny, których doświadczyłeś w nocy.
- ▶▶ Poproś przyjaciół, by opowiedzieli Ci coś, czego ostatnio się dowiedzieli; następnie wykorzystaj tę wiedzę, by coś narysować.
- ▶▶ Udaj się do miejsca, którego się obawiasz, i narysuj je. Może to być mroczna piwnica albo szczyt wzgórza, z którego okoliczne dzieci zjeżdżają na sankach (tylko pamiętaj, by nie było to miejsce, w którym rzeczywiście znajdziesz się w niebezpieczeństwie).

Wybieranie narzędzi do rysowania

Stare powiedzenie „Dostajesz to, za co płacisz” zdecydowanie odnosi się do przyborów artystycznych. Przykładowo, niektóre tanie ołówki mogą okazać się wyjątkowo szorstkie, choć ich producent zapewnia, że będą kłaść się na papierze wyjątkowo miękko. A to bywa bardzo frustrujące. Ale choć lepiej wyjdiesz na kupowaniu dobrej jakości materiałów w renomowanym sklepie plastycznym, to pieniądze możesz zaoszczędzić na inne sposoby. Odwiedź kilka sklepów. Czasami zdarza się, że produkty tej samej firmy są oferowane w nich po różnych cenach. Innym sposobem na zaoszczędzenie pieniędzy jest kupowanie tylko tych materiałów, które wymieniliśmy w sekcji „Niezbędnik”. Kup tylko to, co potrzebne, żebyś mógł zacząć. A kiedy rozwiniesz umiejętności i zwiększysz budżet, będziesz mógł zainwestować w to, co wypisaliśmy na „Liście życzeń”.

Niezbędnik

Poniżej znajdziesz listę podstawowych narzędzi, które będą Ci potrzebne. Dysponując nimi, będziesz w stanie wykonać większość projektów proponowanych w dalszych częściach książki. Rysunek 2.9 pokazuje niektóre z potrzebnych przyborów i materiałów.

RYSUNEK 2.9.
Przybory
do rysowania

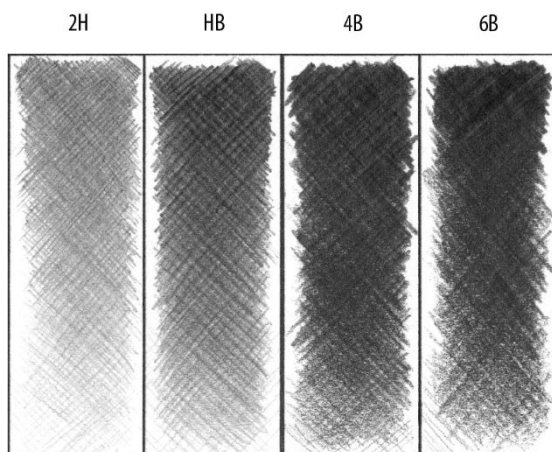
Jamie Combs

Szkieownik

Szkieownikiki mają różne rozmiary i jakość. Jako pocztukujący, spróbuć zrównoważyć swój budżet z jakością produktu. Ogólnie mówiąc, szkieownik zawierający od 50 do 100 kartek papieru z recyklingu to świetny wybór. Na tym etapie Twojej artystycznej kariery będziesz chciał dużo rysować, nie martwiąc się, że marnujesz pieniądze na papier najwyższej jakości. Wybierz też rozmiar szkieownika, który Ci odpowiada. A4 to dobry wybór ogólny, ale możesz też kupić mniejszy blok kartek, który będziesz mógł wrzucić do torby podręcznej.

Ołówki

Pocztukującemu najbardziej przydadzą się ołówki 2H, HB, 2B, 4B i 6B. Ołówek 2H jest najjaśniejszy (najtwardszy), a ołówek 6B jest najciemniejszy (najbardziej miękki). Rysunek 2.10 pokazuje pełną gamę odcieni uzyskiwanych czterema z tych ołówków. Najczęściej będziesz używać ołówków HB, 2B i 4B.

RYSUNEK 2.10.
Gama tonów uzyskiwanych czterema najczęściej wykorzystywanymi ołówkami

© 2003 Brenda Hodinott

WSKAZÓWKA

Jeśli nie lubisz ciągle przerywać pracy, by zatemperować stępiony ołówek, możesz pomyśleć o ołówkach mechanicznych. Do zwyczajnych rysunków używamy wkładu grafitowego o średnicy 0,5 mm (dostępnego w większości sklepów papierniczych), a rysunki szczegółowe sporządzamy wkładem o średnicy 0,3 mm (tych należy szukać w sklepach z materiałami plastycznymi). Ogólne szkice lub rysunki o dużej powierzchni (lub oba te rodzaje prac) wykonujemy wkładem o grubości 0,7 mm.

Gumki

Będą Ci potrzebne dwa rodzaje gumek — gumka winylowa i gumka chlebowa. Oto różnica między nimi:

- ▶▶ **Gumka winylowa:** jest zazwyczaj białym, podłużnym prostopadłościąnem umieszczonym w papierowym opakowaniu, na którym nadrukowuje się jej nazwę. Gumki winylowe często mają też oznaczenie *miękkka* lub *bardzo miękkka*.

Obydwa te typy sprawdzą się w rysowaniu, ale powinieneś sam przetestować, który z nich bardziej Ci odpowiada. Jeśli gumki winylowe nie mają oznaczeń miękkości, nie martw się; wszystkie one gumują bardzo podobnie.

- ▶▶ **Gumka chlebowa:** jest szara, opakowana celofanem, na którym umieszczono nazwę producenta. Jeśli masz wybór, wybierz możliwie dużą. Różnica w cenie wcale nie jest taka duża, a dodatkowa powierzchnia gumowania bardzo się przyda. Będziesz potrzebować dwóch gumek chlebowych, jednej wyłącznie do wycierania ołówka grafitowego, a drugiej do wymazywania rysunków wykonanych węglem.

Jeśli w ogóle nie znasz się na tego rodzaju materiałach, poproś sprzedawcę, by pomógł Ci wybrać najlepszy produkt. Nie martw się, jeśli nie wiesz, co zrobić z tymi gumkami po ich zakupie, wszystko omówimy w dalszych częściach tej książki.

OSTRZEŻENIE

Unikaj stosowania tradycyjnych różowych gumek. Zostawiają one czasami na papierze różowe lub szare ślady.

Temperówka

Będziesz potrzebować temperówki, aby ostrzyć swoje narzędzia do rysowania (nawet jeśli zdecydujesz się korzystać z ołówków automatycznych), nie zapomnij więc o niej. Unikaj ładnych czy wymyślnych temperówek. Najlepiej sprawdzają się proste, niewielkie temperówki wykonane z metalu. Zaoszczędź więc pieniądze — wybieraj temperówki mające dwa otwory — jeden na ostrzenie zwykłych ołówków, a drugi na struganie ołówków o większej średnicy. Temperówki te są niezniszczalne i łatwo można dokupić wymienne ostrza.

WSKAZÓWKA

Do ostrzenia ołówków możesz też użyć kawałka papieru ściernego lub klocków szlifierskich.

Linijki

Linijki bywają metalowe, plastikowe i drewniane, ale my sugerujemy kupienie tych metalowych. Są one znacznie bardziej trwałe, łatwiej się ich używa i łatwiej się je czyści niż odmiany drewniane czy plastikowe. Do większości projektów wystarczy Ci zwykła trzydziestocentymetrowa linijka, ale warto też mieć pod ręką linijkę pięćdziesięciocentymetrową.

Węgiel

Przyda Ci się także węgiel w ołówku i kilka szyftów węglowych, od miękkich poprzez średnie po twarde. Choć węgiel ma mniej typów, to też jest oznaczany podobnie jak ołówki grafitowe: 2B, 4B itd. (zobacz rysunek 2.10). Symbole te znaczą to samo zarówno w przypadku węgla, jak i ołówków (zobacz wcześniejszą sekcję „Ołówki”). Czasami znajdziesz węgiel oznaczony po prostu jako twardy, średni, miękki czy bardzo miękki. Kup kilka sztuk ołówków węglowych średnich 2B i miękkich 4B, a także kilka sztuk szyftów o twardości 4B. W rozdziale 13. pokażemy Ci, jak wykorzystać te przybory.

Fiksatywa

Fiksatywa to spray, którym można pokryć rysunek w celu jego ochrony. To niezbędny przybór, który należy mieć pod ręką, kiedy rysujemy za pomocą węgla, ale przydaje się też przy wykorzystywaniu zwykłych ołówków grafitowych. Takie pokrycie rysunku warstwą ochronną zapobiega tworzeniu się smug. Fiksatywy mają dwa typy, tymczasowy i końcowy. Tymczasowa pozwala zachować fakturę papieru, by móc z nim pracować tak samo jak przed jej nałożeniem. Z tego powodu fiksatywy tymczasowe nie chronią rysunku tak dobrze jak fiksatywy końcowe. Jeden i drugi typ dzielimy też dalej na matowe, satynowe i połyskujące. Gdy będziesz w sklepie, poproś sprzedawcę o rady co do wyboru odpowiedniej dla Ciebie marki i upewnij się, że rysunki pokrywasz sprayem na zewnątrz w dobrze wentylowanych warunkach, chroniąc tym samym swoje zdrowie.

Portfolio

Każdy artysta potrzebuje *portfolio*, czyli prostej teczki służącej do przechowywania i transportowania swoich prac. Wszystkie swoje prace możesz przechowywać w takiej teczce, chroniąc je przed pogięciem i uszkodzeniami.

Odpowiednie teczki możesz kupić w sklepach dla plastyków. Są dostępne w różnych rozmiarach, materiałach i cenach. W większości przypadków teczka wykonana z lekkiej tektury w pełni Ci wystarczy, ale szukaj takiej, w której produkcji nie wykorzystano kwasu, lub takiej o neutralnej kwasowości, co pozwoli chronić Twoje prace przed żółknięciem (jeśli nie jesteś pewien, co wybrać, poproś o pomoc sprzedawcę). Teczka wodoodporna jest obowiązkowa, jeśli planujesz podróżowanie w trudnych warunkach. Najlepiej sprawdzają się teczki skórzane i te wykonane z tworzywa sztucznego.

WSKAZÓWKA

Jeśli nie chcesz od razu kupować teczki, możesz ją przygotować sam z kartonu połączonego taśmą klejącą.

Lista życzeń

Na pewnym etapie możesz zechcieć zacząć eksperymentować z materiałami innymi niż grafit i węgiel, a także z wysokiej jakości papierem. Oto kilka sugestii dotyczących materiałów, o które możesz rozbudować swój podręczny zestaw narzędzi pracy.

- ▶▶ **Kolorowe ołówki.** Jeśli chcesz nadać swoim rysunkom nieco koloru, kup zestaw kolorowych ołówków. Unikaj tanich produktów. Są zbyt woskowate, by dać się właściwie rozprowadzić po powierzchni kartki, i szybko tracą kolor. Poproś, by sprzedawca polecił Ci dobry zestaw dla początkującego.
- ▶▶ **Kredki „Conté” i pastele.** Narzędzia te mają postać sztyftów lub ołówków. W podstawowym zestawie kredek „Conté” znajduje się kredka czarna, kilka odcieni szarości i sepia (brązów) oraz kredka biała. Pastele występują w niezliczonej gamie kolorów, ale na początek powinieneś wybrać sobie podstawowy zestaw różnych kolorów.

WSKAZÓWKA

Jeśli zdecydujesz się używać kredek „Conté” lub pastelów w postaci ołówka, będziesz potrzebować specjalnego noża do ich ostrzenia i papieru ściernego, by zaostrzyć im czubki. Papier taki dostaniesz w sklepie z materiałami plastycznymi.

▶▶ **Sproszkowany grafit i/lub sproszkowany węgiel.** Możesz kupić słoiki sproszkowanego grafitu lub węgla w większości renomowanych sklepów plastycznych. Użyj takiej sproszkowanej postaci, by przyciemnić papier, jeśli rysujesz na ciemnym tle przez jego wybielanie (w rozdziale 9. przeczytasz na ten temat więcej). Taki proszek możesz stosować za pomocą pędzla, patyczków bawełnianych i innych narzędzi.

▶▶ **Ołówki niestandardowe.** Jeśli chodzi o ołówki grafitowe, wybór opcji jest niesamowity. Wielu producentów tworzy ołówki od bardzo twardych 8H (tak jasnych, że trudno je zobaczyć) aż po niesamowicie miękkie, czarne 9B. Zalecamy, abyś wyrobił w sobie nawyk kupowania jednego czy dwóch nowych ołówków w regularnych odstępach czasu.

Dobrze jest jak najszybciej przetestować ołówki bezdrzewne. Są one wytwarzane w całości z grafitu zamkniętego w cienkiej warstwie plastiku. Ołówki takie są oznaczane w ten sam sposób co ołówki drzewne, ale bywają miększe i delikatniejsze niż standardowe przybory. Jednym z ich problemów jest jednak to, że po upuszczeniu często pękają. Ołówki bezdrzewne świetnie nadają się do cieniowania, ponieważ nie musisz robić przerw w celu ich zaostrenia (więcej na temat tej techniki przeczytasz w rozdziale 9.).

▶▶ **Papier.** Specjalny papier do rysowania może dać Ci wiele radości. Nie krępuj się! Masz do wyboru setki kolorów, faktur i rodzajów papieru. Najlepszym sposobem na przetestowanie papieru jest, cóż, przetestowanie go. My lubimy najbardziej papier akwarelowy o gramaturze 600 g/m², prasowany na gorąco (tzw. *hot-pressed*), który nadaje się do większości typów rysunku i potrafi wiele wybaczyć gumowaniu (niektóre delikatne papiery mogą się rozerwać, jeśli zbyt mocno gumujesz).

Projekt. Żrenica oka

Projekt ten ma pokazać Ci zastosowanie każdej z rzeczy, o których wspomnieliśmy w podrozdziale „Niezbędnik”. Chwyć więc za przybory i kieruj się moimi wskazówkami.

1. **Za pomocą linijki narysuj w szkicowniku kwadrat o dowolnym wymiarze.**

Kwadrat ten będzie Twoją powierzchnią roboczą. Przed określeniem jej rozmiaru zdecyduj, czy chcesz rysować duże, czy małe obiekty.

2. **Narysuj węglem (w postaci ołówka) w obszarze roboczym kontur okręgu, pozostawiając w nim lukę w kształcie odwróconej litery „C”. Następnie wypełnij węglem kontur na ciemno (zobacz rysunek 2.11).**

RYSUNEK 2.11.

Rysujemy źrenicę oka
i zostawiamy nieco
miejsca,
reprezentującego
odbicie światła

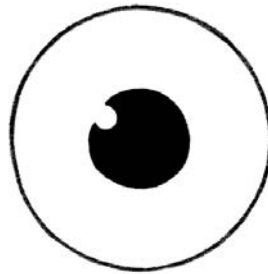

© 2003 Brenda Hoddinott

Efekt powinien wyglądać, jakby ktoś wygryzł fragment kółka. Nie zamaluj przypadkiem tego C-kształtnego fragmentu; musi pozostać biały, ponieważ w tym miejscu światło ma odbijać się od oka.

3. Ołówkiem 6B narysuj kontur większego koła wokół małego czarnego kółka (rysunek 2.12).

Możesz narysować to koło odręcznie, ale możesz pomóc sobie cyrklem lub innym narzędziem.

RYSUNEK 2.12.

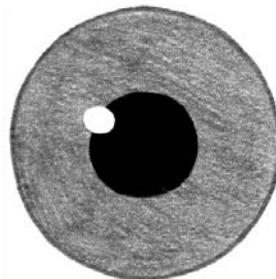
Rysujemy okrąg
reprezentujący
tęczówkę wokół
źrenicy

© 2003 Brenda Hoddinott

4. Ołówkiem HB dorysuj brakującą część konturu odbłasku świetlnego (małego kółka utworzonego częściowo przez brak wypełnienia kółka czarnego).

Przyjrzyj się uważnie małemu kółku, odbłaskowi światła, które widać na pierwszym z rysunków. Dzięki niemu oko wygląda bardziej realistycznie. Odblask uzyskuje się przez pozostawienie niezamalowanego fragmentu papieru; jest nim biel kartki.

5. Ołówkiem HB wypełnij pozostałą część dużego okręgu. Oczywiście, nie dotyczy to odbłasku światła! (rysunek 2.13).

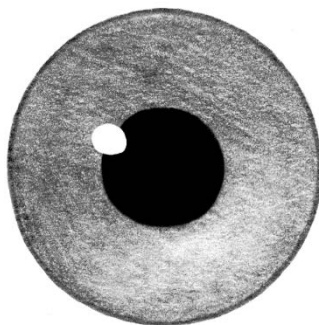
RYSUNEK 2.13.

Tworzymy odbłask
światła, zostawiając
na rysunku odrobinę
białego

© 2003 Brenda Hoddinott

- 6. Ugniataj gumkę chlebową (jak plastelinę), by stała się miękka. Uformuj ją w szpic. Użyj go, by delikatnie wymazać, lekko gładząc kartkę, cieniowanie dużego koła po stronie przeciwnej do odbłyску światła (rysunek 2.14).**

Wymazuj cieniowanie tak długo, aż obszar, w którym pracujesz, stanie się lekko jaśniejszy niż pozostała część okręgu. Dzięki temu oko będzie wyglądało bardziej realistycznie.

RYSUNEK 2.14.

Za pomocą gumki chlebowej rozjaśniamy i cieniuujemy fragmenty tęczówki

© 2003 Brenda Hoddinott

- 7. Gumką winylową usuń z papieru wszystkie niepotrzebne smugi czy odciski palców.**

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Wyzwól wewnętrznego artystę

Książka — oparta na prostej filozofii, zgodnie z którą tylko Ty sam możesz nauczyć siebie rysowania — daje Ci narzędzia potrzebne do tego, by poznać podstawy rysunku, a potem rozwinąć się w ramach bardziej zaawansowanych technik. Nigdy nie jest za późno na odkrycie wewnętrznego artysty. A zatem przygotuj blok i ołówek i razem z tym przyjaznym dla czytelnika poradnikiem daj wyraz Twojej ekspresji artystycznej.

W książce:

- Przybory do rysowania i techniki rysunku
- Darmowe narzędzia do rysowania na komputerze
- Instrukcje pomocne w tworzeniu iluzji przestrzennych
- Faktury i wzory, które czynią rysunki lepszymi

Jamie Combs wykłada w Herron School of Art & Design, gdzie prowadzi zajęcia z rysunku, malarstwa i designu.

Brenda Hoddinott jest artystką i edukatorką, laureatką wielu nagród.

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://dlabystszakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane:
• <http://dlabystszakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach:
• <http://dlabystszakow.pl/nowosci>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: rad@dlabystszakow.pl
<http://dlabystszakow.pl>

dla
bystszaków

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900 0 601 339900

Cena 57,00 zł

ISBN 978-83-283-8165-0

9 788328 381650